

Оригинални научни рад

UDK 32.019.5:316.77(497.6)

DOI 10.7251/SVA2016009

COBISS.RS-ID 6167064

ОГРАНИЧЕНОСТ ПОЛИТИЧКИХ СТРАТЕГИЈА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ И ОДНОС ПРЕМА БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Проф. др Радомир Нешковић¹

Радио-телевизија Републике Српске

Проф. др Милован Милутиновић²

Независни универзитет Бања Лука

Апстракт: У теоријским расправама о држави Босни и Херцеговини и положају Републике Српске у њој као и о Дејтонском споразуму уопште у последњих десетак година у Републици Српској преовладавају двије политичке стратегије. Једна се односи на правну природу Дејтонског споразума по којој се овај акт поима као међународни уговор закључен између два ентитета о државној заједници Босни и Херцеговини. Друга се односи на карактер државног уређења Босне и Херцеговине гдје преовладавају ставови да је БиХ конфедерација ентитета и да су ентитети својом вољом на ниво Босне и Херцеговине пренијели дио својих надлежности. Наведене стратегије постале су основ политичког дјеловања готово свих политичких партија из Републике Српске с увјерењем да ће се на основи ових стратегија ојачати државност Републике Српске. Наведеним стратегијама, без обзира на широку подршку, недостају два битна елемента: оне нису донесене у јавној демократској расправи, него су наметнуте од стране партијских елита и немају потребну утемељеност у Уставу Босне и Херцеговине, али ни у уставима ентитета. Из наведеног прозилази потреба да се о поменутиим стратегијама поведе јавна расправа у Републици Српској и да се критички објективизују основни елементи на којима се ове стратегије заснивају.

Кључне ријечи: *политичке стратегије, међународни уговор, конфедерација, уставна утемељеност, јавна расправа.*

УВОД

Владајућа елита у Републици Српској, последњих десетак година, настоји ојачати сам положај Републике Српске у оквиру Босне и Херцеговине. У наведеном процесу владајућа елита губе из вида два основна елемента неопходна за успјешну реализацију политичке

---

¹ Доктор политичких наука, професор политичких система

² Доктор политичких наука професор спољње и унутрашње политике

стратегије. Један елемент се односи на одсуство јавне демократске расправе о стратешким питањима Републике Српске и Срба у цјелини. Сви битни стратешки документи па и политике дефинисани су у затвореним и уским круговима политичких елите због чега су изостала другачија мишљења, процјене, шира расправа у народу и стручној јавности па су сходно томе углавном добијени једнострани стратешки политички акти. Други елемент се односи на ситуацију да су стратешки документи и политике усвајани не водећи рачуна о ширем контексту реалних односа снага у регији и свијету и једнострано су процјењивани политички процеси и игнорисани битни елементи који нису били по вољи владајуће елите. Наведени елементи значајно ограничавају реализацију политичких циљева, које је врло често дефинисала углавном владајућа елита у Републици Српској, тако да су сукобљавања владајуће елите са институцијама на нивоу Босне и Херцеговине логична последица. Остваривање политичких циљева од стране неког субјекта (држава, државни ентитет, политички покрет и сл.) могуће је постићи: 1. компромисом, демократијом, усаглашавањем и реалним сагледавањем ширег контекста или 2. сопственом политичком снагом и наметањем своје политике другима. Углавном се политички циљеви остварују у првој варијанти демократским путем и усаглашавањем, а другу варијанту данас користе велике свјетске силе (државе) које имају моћ наметање своје политике другим земљама, а Република Српска свакако не спада у ове силе. Овдје ће се указати на неколико проблема дана преовладавајућих политичких стратегија у Републици Српској које су утемељене последњих десетак година.

ПРАВНА ПРИРОДА ДЕЈТОНСКОГ СПОРАЗУМА

У оба БХ ентитета (Републици Српској и Федерацији БиХ) наглашена је теорија о Дејтонском споразуму као акту међународног јавног права, као међународном уговору закљученом по правилима *Бечке конвенције* о уговорном праву из 1969. године. Бошњачки теоретичари полазе од чињенице да су Дејтонски споразум 21. новембра 1995. године потписале три државе *Савезна Република Југославија, Република Хрватска* и *Република Босна и Херцеговина*. Према бошњачком становишту Босна и Херцеговина била је субјект међународног јавног права, а ентитети су настали као привремене категорије, односно као пролазан облик децентрализације у вршењу државне власти... Српски теоретичари међутим, полазе од чињенице да су представници ентитета потписали Дејтонски споразум у Паризу 15. децембра 1995. године, као субјекти међународног права и да су својом вољом утемељили садашњу Босну и Херцеговину као државну заједницу два ентитета. Овдје се ентитетима придаје карактер субјекта међународног права, а Босна и Херцеговина се поима као споразумна државна заједница два ентитета што и јесте.

Проблем је што наведене теорије (и српска и бошњачка) о Дејтонском споразуму као акту међународног јавног права немају

утемељење у процесима закључивања и садржајима овога споразума. Дејтонски споразум није закључен по правилима Бечке конвенције о уговорном праву.³ Садржај и форма Дејтонског споразума указују да то није акт међународног јавног права и да није међународни уговор из неколико разлога:

*Међународним уговором регулишу се односи између појединих међународних субјеката (држава и међународних организација) билатерални (између два субјекта или мултилатерални између више субјеката). Дејтонским споразумом нису регулисани односи међу субјектима међународног права, него је регулисан статус и организација државе Босне и Херцеговине и изван граница БиХ Дејтонски споразум не важи.

*Структура Споразума и начин његовог доношења нису били по одредбама Конвенције о уговорном праву.

Дејтонски споразум у самом називу не садржи појам *treaty*-уговор, него је кориштен појам *agreement*-споразум.

*Међународни суд Организације УН у Хагу није надлежан у споровима страна потписница Дејтонског споразума, него је надлежан Високи представник за Босну и Херцеговину и он је врховни тумач овога споразума.⁴ У међународним уговорима Међународни суд у Хагу је надлежан за евентулане спорове страна уговорница.

*Дејтонски споразум је настао као синтеза арбитражног процеса о државном статусу и организацији Босне и Херцеговине у периоду од 1992. до 1995. године. По својој правној природи то је арбитражни споразум великих сила (великих држава) о државном статусу Босне и Херцеговине и њеној унутрашњој државној организацији. Осим великих сила (САД, Русија, Велика Британија, Француска; Њемачка, Европска унија) учествовали су и представници државотворних народа из Босне и Херцеговине (Срби, Хрвати и Бошњаци) самостално и по пуномоћи.⁵ Срби, Хрвати и Бошњаци су на *сто* у Дејтону ставили своје максималистичке захтјеве, велике силе су *миксале* те захтјеве и свакој нацији признале један дио интереса и истовремено свакој нацији редуковале један дио интереса. Коначни компромисни садржај су формализовали кроз оквирни међународни споразум о миру за Босну и Херцеговину. Иако се у ширем тумачењу и међународни споразум може третирати као међународни уговор у жељем смислу постоји суштинска разлика. Код међународног

---

³ Увод члан 2. Дио II члан 6 (скапање уговора), члан 9. (усвајање текста), члан 7. (пуномоћ) члан 13. (пристанак на уговор), ДИО III члан 26. (примјена уговора -*pacta sunt servanda*), члан 66. (рјешавање спорова).

⁴ Анекс 10. Дејтонског споразума

⁵ Србе и Републику Српску је заступао предсједник Србије Слободан Милошевић, Хрвате је заступао предсједник Хрватске Фрањо Туђман и Бошњаци је заступао Алија Изетбеговић који је формално вршио функцију Предсједника Предсједништва БиХ.

споразума постоје двије врсте актера: стране које преговарају (у овом случају Срби, Хрвати и Бошњаци) и стране које арбитражују, воде преговоре и дизајнирају компромисе (велике силе). Након постизања споразума велике силе као дизајнери споразума формирају једно тијело из свога састава које ће надzirати примјену постигнутог споразума и ово тијело има овлаштења да утиче на примјену споразума иако то није дефинисано споразумом.⁶

*Дејтонски споразум је доста сличан Берлинском конгресу када сагласна воља великих сила постаје обавезујуће право за становнике Босне и Херцеговине. Овај споразум је временски везан за доношење новог устава Босне и Херцеговине. Када три државотворна субјекта (Хрвати, Срби, Бошњаци) постигну сагласност о новом Уставу БиХ и када га донесу кроз уставотворно одлучивање у *Парламентарној скупштини БиХ* тада ће престати да важи Дејтонски споразум.

Стратегијом Дејтонског споразума као међународног уговора, по Бечкој конвенцији о уговорном праву, не може се постићи јачање државности Републике Српске. На основи Дејтонског споразума не може се успоставити Република Српска као „посебна независна држава, као нови међународни субјект. Ограниченост ове стратегије произилази из чињенице што Дејтонски споразум није међународни уговор, него је арбитражни споразум великих сила о државном статусу и уређењу Босне и Херцеговине.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА КАО КОНФЕДЕРАЦИЈА ДВА ЕНТИТЕТА

Два најважнија питања у Босни и Херцеговини, око којих се водила и политичка и оружана борба односила су не државотворни субјективитет и на облик државног уређења.

1. Ко су конституанти (државотворни субјекти) у Босни и Херцеговини?

Дефинисање државотворног (конститивног) субјекта и уставне организације државне власти су темељна и уједно и најспорнија питања у Босни и Херцеговини. У Дејтонском споразуму је јасно прецизирано да су Срби, Хрвати и Бошњаци конститутивни народи (државотворни народи) у смислу етничких нација, а не народа као демоса. Карактер државног уређења у овом споразуму није уставно прецизиран, али по односу надлежности у уставу и организацији државне власти Босна и Херцеговина је федеративна држава. Три народа у Босни и Херцеговини (Срби, Хрвати и Бошњаци - до 1993. г.

---

⁶ Велике силе су у Лондону 10. децембра 1995. године формирале из својих редова тијело под називом *Савет за оријентацију мира* и *Управни одбор* као његово извршно тијело које заједно са *Високим представником за БиХ* надзира примјену Дејтонског споразума.

Муслимани) су стекли конституитивни субјективитет⁷ одлукама ЗАВНОБиХ-а⁸ 1943. године на засједању у Мркоњић Граду и посебно у Санском Мосту на засједању 1944. године. *Босна није ни српска ни хрватска ни муслиманска, него је и српска и хрватска и муслиманска*⁹. Наведеним темељним одређењем дефинишу се три нације које имају заједничку недјелјиву сувереност и равноправну државотворност. Ниједна нација не може сама за себе, а против других користити сувереност и свака од три нације су потпуно равноправне у управљању државом без обзира на бројност припадника поједине нације. *Српска демократска странка* је наведену темељну одредбу ЗАВНОБиХ-а користила као неспоран аргумент у борни за сувереност и равноправности три ентитичке нације у БиХ. На овој основи одлучивање и управљање државом може бити само консенсус три нације, а не грађанско одлучивање по принципу *један човек - један глас*. Уставотворна вриједност одлука ЗАВНОБиХ-а се потврдила доношењем Дејтонског мировног споразума, јер је темељна одредба ЗАВНОБиХ-а преписана у преамбулу Устава Босне и Херцеговине *„Бошњаци, Хрвати и Срби као конститутивни народи (заједно са Осталима) и грађани Босне и Херцеговине овим одлучују да Устав Босне и Херцеговине гласи“*.¹⁰ Одредбе Дејтонског споразума и одлуке ЗАВНОБиХ-а имају континуитет и Босна и Херцеговина је задржала заједничку сувереност три етничке нације и њихову равноправну конституитивност у вршењу државне власти. Полазећи од темељних одлука ЗАВНОБиХ-а посланици *Српске демократске странке* (72 посланика СДС-а и 1 посланик Српског покрета обнове) су на сједници Скупштине БиХ од 14/15 октобар 1991. године одбили да прихвате грађански начин одлучивања *један човек - један глас* и због тога су 24. октобра 1991. године формирали *Скупштину српског народа* у Босни и Херцеговини.

Стратегија да се вољом једног или два народа путем грађанског одлучивања може на легалан начин извршити промјена државног уређења је такође ограничена. Без сагласности легалних и легитимних представника сва три народа (све три етничке нације) није могуће на легалан начин донијети одлуку о организацији државне

---

⁷ Конституитивност или државотворност је својство аутохтоног и сувереног субјекта који на основу тог својства има право да формира државу (сам или са другима) да уставом организује и уреди државну власт и да управља државом сам или са другима на равноправној основи.

⁸ Земаљско Антифашистичко Вијеће Народног ослобођења Босне и Херцеговине

⁹ Темељна одредба из одлука првог и другог засједања ЗАВНОБиХ-а 1943. и 1944. године.

¹⁰ Преамбула Устава БиХ посљедни став, др Витомир Поповић и др Владимир Лукић: *Документи Дејтон-Париз*, „Институту за међународно право и међународну пословну сарадњу“ - Бањалука 1997. године.

власти у Босни и Херцеговини. Воља српског, хрватског или бошњачког народа сама за себе није довољна за промјену организације државне власти или стауса државе као ијелине.

2. Какво је државно уређење у Босни и Херцеговини?

С обзиром на то да су два уставно-правна ентитета (Република Српска и Федерација БиХ) дијелови Босне и Херцеговине намеће се питање ко има сувереност, народи као етничке нације или ентитети. Ко је конституисао Босну и Херцеговину, три етничке нације или су то урадила два ентитета? Дејтонски споразум у Анексу 4. - Устава БиХ садржи слиједеће одредбе везане за ово питање.

У Преамбули Устава дефинисано је да су *три народа (Срби, Хрватио и Бошњаци) конститутивни субјекти.*

У члану И. став 3. дефинисано је *да се БиХ састоји од два ентитета (Републике Српске и Федерације БиХ).*

У члану IX став 3. дефинисано је *да функционери именовани на положаје у установама Босне и Херцеговине представљаће уопште узевши народе Босне и Херцеговине.*

У члану IV став 1. дефинисан је *Дом народа* као један од домова *Парламентарне скупштине БиХ*, а не Дом ентитета.

Према Уставу БиХ сувереност припада народима (Србима, Хрватима и Бошњацима) а не ентитетима. Ентитети су државни облик путем којих конститутивни народи остварују своју сувереност и равноправност у вршењу државне власти. Уставом Босне и Херцеговине, као државотворни субјекти дефинисани су народи, а не ентитети тако да у овоме аспекту нема потребних елемената конфедерализма.

Данас преовладавајуће теорије у Републици Српској о Босни и Херцеговини као конфедерацији полазе од два основна елемента;

1. Ентитети су као субјекти међународног права потписали Дејтонски споразум као међународни уговор и тиме створили државну заједницу Босну и Херцеговину...

„Босна и Херцеговина је споразумна држава два ентитета и три конститутивна народа“.. „...Република Српска је у међународне преговоре ушла као субјект који је потом и додатно потврђен потписивањем свих 12 анекса“¹¹. Тачно је да су представници Републике Српске у Паризу 15. децембра 1995. године потписали свих дванаест анекса, али је тачно и да су представници Босне и Херцеговине потписивали анексе.¹² Од 12 анекса два су потписале РС

¹¹ Дејтонска структура БиХ и правни положај Републике Српске од 17. септембра 2012. године - кабинет Предсједника Републике Српске.

¹² Анекс 1.а (статус НАТО-а у БиХ потписали: БиХ, ФБиХ, РС; Република Хрватска и Савезна Република Југославија, Анекс 2. (ентитетске границе)

и ФБиХ без представника БиХ а то су: (арбитражно рјешавање спорних питања између ентитета и оснивање јавних корпорација између два ентитета) у свим осталим анексима су три и више потписа. Потписивање анекса Дејтонског споразума 15. децембра 1995. године у Паризу од стране представника ентитета било је у функцији прихваћања обавезе да ће ентитети спровести споразум који је потписан од стране СР Југославије, Републике Хрватске и БиХ уз гаранцију великих сила. Ентитети у Паризу нису могли утицати на Споразум, јер их је Споразум о парафирању општег оквирног споразума за мир у БиХ донесен у Дејтону обавезивао на прихватање већ потписаних рјешења. „Република Босна и Херцеговина, Република Хрватска и Савезна Република Југославија („Стране“)..."¹³ „Стране и ентитети које ове представљају обавезују се да ће потписати ове споразуме у Паризу у њиховој садашњој форми у складу са чланом III чиме ће ступити на снагу и што ће представљати датум од када ће постати оперативни,"¹⁴ Пре потписивања Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини анекси се могу пренумерисати уз потребне одговарајуће промене".¹⁵

Потписници у име два ентитета и Босне и Херцеговине могли су само пренумерисати анексе и извршити одговарајуће промјене у сврху примјене анекса, али нису могли преговарати о садржају анекса ни уносити било какве резерве што је својствено код закључивања међународних уговора. Париски потписи од 15. децембра 1995. године нису били закључивање међународног уговора, него су представљали парафирање - као прихватање обавезе да ће се Оквирни споразум примјенити на територији ентитета. Представници ентитета су у дејтонским преговорима дјеловали као дио делегације Савезне Републике Југославије и Републике Хрватске, а не као представници посебних међународних субјеката у преговорима.

Члан I Устава дефинише континуитет Босне и Херцеговине као државе по међународном праву која ће имати измијењену унутрашњу структуру, као двоентитеску унутрашњу организацију власти. Два ентитета нису водила међународне преговоре и нису потписала међународни уговор о формирању Босне и Херцеговине као догово-

---

потписали исто као анекс 1. Анекс 3. (избори) потписали: БиХ, ФБиХ и РС, Анекс 4. (Устав) потписали: БиХ, ФБиХ и РС, Анекс 5. (арбитража) потписали РС и ФБиХ, Анекс 6. (људка права) потписали БиХ, ФБиХ и РС, Анекс 7. (избјеглице) потписали: БиХ, ФБиХ и РС, Анекс 8. (национални споменици) потписали (БиХ, ФБиХ и РС, Анекс 9. (јавне корпорације) потписали: ФБиХ и РС, Анекс 10. (статус Високог представника) потписали: БиХ, ФБиХ, РС, Република Хрватска и Савезна Република Југославија и Анекс 11 (полицијске снаге) потписали БиХ, ФБиХ и РС.

¹³ Уводни дио Споразума о парафирању као интегралниог дијела Дејтонског споразума.

¹⁴ Члан I. Споразума о парафирању.

¹⁵ Члан III Споразума о парафирању.

рне државне заједнице. Два ентитета су активно учествовала у свим преговорима о мировним плановима (од Кутиљеровог до Дејтонског) по питању измјене унитарног државног уређења Босне и Херцеговине. Постојање Босне и Херцеговине као државе и међународног субјекта није се доводило у питање од стране његових ентитета.¹⁶

Аргументација о Босни и Херцеговињи као конфедерацији коју су створили ентитети као договорну државну заједницу нема прецизно упориште у процедурама закључивања и потписивања Дејтонског споразума и његових анекса.

2. Ентитети по обиму надлежности имају државност, а Босна и Херцеговина је државна заједница ентитета, која нема своју изворну надлежност и функционише као сервис ентитета.

Теза да ентитети имају изворну државност и да су својом вољом један дио државности пренијели на ниво Босне и Херцеговине преовладава у теоријским расправама у Републици Српској. Према овом ставу српски представници у институцијама на нивоу Босне и Херцеговине немају своју изворну надлежност и одговорност, него су делегати Републике Српске и требају углавном своје одговорности проводити заступајући ставове институција Републике Српске. Проблем је што се изворна и пренесена надлежност не утврђује по обиму (квантитету) надлежности, него по извору надлежности. Суштинско је питање, из чега ентитети и институције на нивоу БиХ црпи своју надлежност? Када би ентитети имали изворну надлежност тада би из устава ентитета црпили своја овлаштења, а надлежности институција на нивоу БиХ биле би само оне које јој ентитети пренесу својом вољом.

У конфедералном уређењу државе укупна надлежност извире из устава конфедералних државних субјеката. У уставима *Републике Српске и Федерације БиХ* нема норми које утврђују ентитетску надлежност и дио који се преноси на ниво БиХ. Оба ентитета и све институције на нивоу БиХ своје надлежности имају у Уставу Босне и Херцеговине.¹⁷ Према уставу ентитети имају свој дио, а институције на нивоу Босне и Херцеговине имају свој дио изворних надлежности. Два нивоа вршења државне власти (ентитетски и ниво БиХ) дефинисана су истим уставом са истом правном снагом, и према Уставу БиХ нема изворне и делегиране државне надлежности, јер надлежности на ентитетском и нивоу Босне и Херцеговине имају исти карактер. Ентитети не могу да укину надлежности институција на

---

¹⁶ Од јануара 1992. године, након тумачења *Бадинтерове комисије*, представници Српске Републике БиХ прихватили су Босну и Херцеговину као независну државу и међународни субјект, али нису прихватили њено постојеће унитарно уређење.

¹⁷ Чланом III Устава БиХ дефинисана је подјела надлежности за оба ентитета и за институције на нивоу Босне и Херцеговине.

нивоу БиХ, а институције на нивоу БиХ не могу да укину надлежности институција ентитета, јер надлежности и једних и других институција имају једнаку правну снагу и извиру из једног устава. Када би представници у институцијама на нивоу Босне и Херцеговине, бирани на простору Републике Српске, били делегати са императивним мандатом да извршавају упутства институција Републике Српске тада би то требало бити прецизно дефинисано уставом Републике Српске. У Уставу РС нема такве одредбе која дефинише надлежност изабраних представника у институцијама на нивоу БиХ са подручја РС у смислу шта они треба да раде. Такође у уставу РС нема одредбе која обавезује ове представнике да своје дјеловање требају усклађивати са ставовима институција Републике Српске. У функционисању власти на два нивоа свакако је ефикасније да сарађују институције ентитета и представници институција на нивоу БиХ бирани на подручју Републике Српске, али у Уставу РС ово питање није дефинисано.

Теорије да су ентитетске надлежности изворне и праве државне, а да су надлежности на нивоу БиХ изведене немају одговарајуће упориште у уставима ентитета и Уставу Босне и Херцеговине. Босна и Херцеговина није конфедерација два ентитета, али није ни унитарна држава у којој су ентитети само привремена категорија. Босна и Херцеговина је федеративна држава гдје Устав БиХ и Дејтонски споразум на једнак начин дефинишу државни интегритет Босне и Херцеговине и државни интегритет два ентитета. Теорија о Босни и Херцеговини као конфедерацији је такођер ограниченог домета, зашто што по Уставу БиХ није конфедерација, него је уређена као федерална држава.

ЗАКЉУЧАК

Политичке стратегије као основа за дјеловања у циљу јачања положаја Републике Српске у оквиру Босне и Херцеговине имају конститутивни карактер, јер од њих зависи будући положај српског народа у Босни и Херцеговини. Оне представљају основу јавних политика и функционисања институција Републике Српске у оквиру Босне и Херцеговине и по свом обиму и значају превазилазе интересе и идеологије једне политичке партије или партијског блока. Политичке стратегије не могу бити монопол политичких партија, јер се тичу цијеле нације и за њихово утврђивање требале би добити двотрећински скупштински легитимитет. Осим тога, политичке стратегије би се требале формулисати кроз демократске јавне расправе. Посебно је значајна најшира стручна јавна расправа о појединим питањима која преовладавају у теоријским поимањима у Републици Српској. Логично је да се на конфедералној основи државе и на Дејтонском споразуму као међународном уговору ентитета гради политичка стратегија адекватна овом полазиштима. Такође је логично да поједине елементе

стратегије о конфедералној држави треба потпуно критички процјењивати и објективно изложити утемељеност или неутемељеност појединих садржаја и циљева.

Овим кратким прегледом може се закључити да поимање Босне и Херцеговине као конфедералне државе нема прецизно утемељење у Дејтонском споразуму и Уставу БиХ као његовом дијелу и да нема утемељење ни у међународном праву. Када би постојао јавни демократски дискурс у Републици Српској о појединим политичким стратегијама и пројекцијама тада би се могло расправити и јачање државности Републике Српске кроз федеративно уређење Босне и Херцеговине које је сада утемељено у Уставу Босне и Херцеговине. Управо због такве позиције неопходно је у Републици Српској утврдити заједничку стратегију дјеловања коју би подржали сви политички субјекти али и грађани на јавним расправама.

LIMITATIONS OF POLITICAL STRATEGY IN THE REPUBLIC OF SRPSKA AND BOSNIA AND HERZEGOVINA

Professor Radomir Nešković PhD; Professor Milovan Milutinović PhD

Abstract: In the theoretical debates about the state of Bosnia and Herzegovina and the position of the Republic of Srpska in this country as well as the Dayton in general in the last ten years in the Republic of Srpska prevailing two political strategy. One refers to the legal nature of the Dayton Agreement under which this act is perceived as an international agreement concluded between the two entities of the State Union of Bosnia and Herzegovina. The second relates to the character of the state organization of Bosnia and Herzegovina, where the prevailing attitudes that Bosnia and Herzegovina is a confederation of entities and the entities have transferred, willingly, a part of their jurisdiction to the level of Bosnia and Herzegovina. Those strategies have become the basis of political activity of almost all political parties in the Republic of Srpska with the conviction that on the basis of the strategy the statehood of the Republic of Srpska would strengthen the statehood. Those strategies, despite the broad support, they lack two essential elements: they were not made in public democratic debate, but were imposed by the party elite and have no merits in the constitution of Bosnia and Herzegovina or the Entity Constitutions. From the above can be seen the necessity the strategies mentioned should be debated in public in the Republic of Srpska and critically object essential elements these strategies are based on.

Key words: *political strategy, an international treaty, confederation, constitutional basis, public debate*

ЛИТЕРАТУРА

1. Бечка конвенција о уговорном праву из 1969. године
2. Витомир Поповић и Владимир Лукић: *Документи Дејтон-Париз*, „Институту за међународно право и међународну пословну сарадњу“ - Бањалука 1997. године
3. Дејтонска структура БиХ и правни положај Републике Српске од 17. септембра 2012. године - кабинет Предсједника Републике Српске.
4. Устав Републике Српске
5. Устав Федерације БиХ